

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 31.01.1974, sp. zn. Czf 2/73, ECLI:CZ:NS:1974:CZF.2.1973.1

Číslo: 23/1974

Právní věta: Pre stanovenie zníženej vekovej hranice na získanie nároku na starobný dôchodok účastníka odboja v zmysle ustanovenia § 74 ods. 2 zákona č. 103/1964 Zb. /1/ nemožno započítavať dobu zajatia. Splnenie podmienky času odbojovej činnosti nenahradzuje zákonom výslovne stanovenú podmienku väznenia.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 31.01.1974

Spisová značka: Czf 2/73

Číslo rozhodnutí: 23

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důchod, Sociální zabezpečení, Účastníci odboje

Předpisy: 103/1964 Sb. § 74 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 23/1974 sb. rozh.

Pre stanovenie zníženej vekovej hranice na získanie nároku na starobný dôchodok účastníka odboja v zmysle ustanovenia § 74 ods. 2 zákona č. 103/1964 Zb. 1) nemožno započítavať dobu zajatia.

Splnenie podmienky času odbojovej činnosti nenahradzuje zákonom výslovne stanovenú podmienku väznenia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu ČSSR z 31. 1. 1974, [Czf 2/73](#))

Správa dôchodkov v Bratislave zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku ku dňu dosiahnutia veku 59 rokov s odôvodnením, že navrhovateľ ako účastník odboja zaradený do III. skupiny nebol väznený z dôvodu fašistickej perzekúcie a preto je v jeho prípade vekovou hranicou pre vznik nároku na starobný dôchodok dosiahnutie veku 60 rokov.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave bolo uvedené rozhodnutie Správy dôchodkov v Bratislave zrušené, pričom súd vyslovil, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok dosiahnutím veku 59 rokov. Súd prvého stupňa pritom vychádzal zo zistenia, že navrhovateľ bol dlhšie ako 6 mesiacov zajatý. Dospel k tomu, že pojmy „väznený“ a „zajatý“ nie sú obsahovo rozdielne, ale ide v

podstate o synonymá vyjadrujúce skutočnosť, že účastník odboja bol zbavený osobnej slobody.

Najvyšší súd SSR na odvolanie odporcu uznesenie Krajského súdu v Bratislave potvrdil. Podľa odôvodnenia tohto uznesenia dospel Najvyšší súd SSR k záveru, že do odbojovej činnosti a väznenia je treba započítať aj čas zajatia, pokiaľ k nemu došlo v súvislosti s odbojovou činnosťou. Pretože navrhovateľ ako účastník Slovenského národného povstania v I. československej armáde na Slovensku bol zajatý a väznený od 5. 11. 1944 do 8. 5. 1945 vzťahuje sa na neho podľa názoru odvolacieho súdu úprava ustanovenia § 74d ods. 2 písm. a/ zákona č. 103/1964 Zb. v znení zákona č. 161/1968 Zb. a vznikol mu teda nárok na starobný dôchodok už dosiahnutím veku 59 rokov.

Najvyšší súd ČSSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor ČSSR, tak, že uvedenými rozhodnutiami súdov obidvoch stupňov bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Ustanovenie § 74d zákona č. 103/1964 Zb. (úplné znenie zákona so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 8/1972 Zb.) zvýhodňuje pre účely dôchodkového zabezpečenia družstevných roľníkov - účastníkov odboja tak, že stanovuje pre nárok na starobný dôchodok nižšie vekové hranice. U účastníkov III. skupiny je podľa ustanovenia § 74d ods. 2 písm. a/ uvedeného zákona stanovená táto hranica na 59 rokov, ak ide o starobný dôchodok muža podľa ustanovenia § 44 ods. 1 uvedeného zákona, a to pri splnení podmienky, že účastník odboja bol aspoň 6 mesiacov väznený z dôvodov fašistickej perzekúcie. Závery súdov obidvoch stupňov, že táto podmienka je splnená tým, že navrhovateľ bol viac ako 6 mesiacov zajatý, nemá oporu v zákone.

Pojem väznenie z dôvodov fašistickej perzekúcie nie je slovné ani obsahovo totožný s pojmom zajatie. Ich rozdielny obsah vyplýva z toho, že vychádzajú z rôznych skutočností, s ktorými sa spájajú rôzne účinky. Čas zajatia, pokiaľ k nemu došlo v súvislosti s dobou započítateľnou podľa ustanovenia § 6 ods. 1 vyhlášky č. 102/1964 Zb. v znení vyhlášky č. 179/1968 Zb., sa pre účely sociálneho zabezpečenia družstevných roľníkov započítava len pre určenie celkovej doby odbojovej činnosti. Čas väznenia, teda čas strávený v nacistických väzeniach, trestniciach alebo koncentračných táboroch v dôsledku preukázanej perzekúcie z politických, náboženských alebo rasových dôvodov, sa však pre účely tohto sociálneho zabezpečenia započítava nielen pre určenie celkovej doby odbojovej činnosti, ale aj pre stanovenie príslušnej vekovej hranice pre vznik nároku na starobný dôchodok účastníka odboja. Nemožno teda dobu zajatia započítavať pre stanovenie príslušnej vekovej hranice pre vznik nároku na starobný dôchodok účastníka odboja (§ 74d ods. 2 zákona č. 103/1964 Zb.) ako dobu väznenia.

Tieto závery vyplývajú aj z ustanovenia § 6 bodu 1 vyhlášky č. 102/1964 Zb. v znení vyhlášky č. 179/1968 Zb. (úpravy tu uvedenej treba použiť aj pri aplikácii zákona č. 103/1964 Zb.), ako je zrejmé z jednotlivých tu uvedených druhov odbojovej činnosti a z porovnania druhu odbojovej činnosti uvedenej v ustanovení § 6 citovanej vyhlášky pod písm. ch/ (čas strávený v nacistických väzeniach, trestniciach alebo v koncentračných táboroch) s časom odbojovej činnosti uvedeným v ustanovení § 6 citovanej vyhlášky pod písm. j/ (čas zajatia).

Nadto ustanovenie § 74d ods. 2 písm. a/ zákona č. 103/1964 Zb. ako aj ustanovenie § 74b ods. 1 bod 2 písm. a/ a ustanovenie § 74b ods. 1 bod 3 písm. a/ uvádzajú ďalšiu požiadavku „väznenia z dôvodov fašistickej perzekúcie“ (ide tu o druh odbojovej činnosti uvedenej v ustanovení § 6 písm. ch/ vyhlášky č. 102/1964 Zb. v znení vyhlášky č. 179/1968 Zb.), ktorej splnenie je predpokladom pre priznanie určitého výhodnejšieho postavenia v systéme úprav dôchodkových nárokov účastníkov odboja. Splnenie podmienky doby odbojovej činnosti teda v danej súvislosti nenahradzuje podmienku väznenia zákonom zvlášť vyjadrenú.

Ak súdy obidvoch stupňov vyložili ustanovenie § 74d ods. 2 písm. a/ zákona č. 103/1964 Zb. inak a urobili záver, že podmienka v tomto ustanovení je splnená tým, že navrhovateľ bol ako účastník odboja III. skupiny dlhšie ako 6 mesiacov zajatý, porušili tým zákon v tomto ustanovení.

Dôvodnej sťažnosti pre porušenie zákona bolo preto vyhovené, rozhodnutia súdov oboch stupňov boli zrušené a vec bola vrátená Krajskému súdu v Bratislave, aby v nej ďalej konal a znova rozhodol vychádzajúc z vysloveného právneho názoru, ktorým je viazaný (§ 243 ods. 1 O. s. p.).

V súvislosti s prejednávanou vecou je potrebné za súčasného stavu veci uviesť, že k výhodnejšiemu stanoveniu vekovej hranice pre nárok na starobný dôchodok navrhovateľa nie sú splnené ani podmienky uvedené v ustanovení § 74d ods. 1 zákona č. 103/1964 Zb. Aj keby čas zajatia navrhovateľa, ku ktorému došlo v priamej súvislosti s poľnou službou navrhovateľa, bolo možné považovať za súčasť poľnej služby (a pre taký záver chýba potrebný podklad), nemožno opomenúť, že ustanovenie § 6 ods. 4 vyhlášky č. 102/1964 Zb. v znení vyhlášky č. 179/1968 Zb. vychádza z toho, že na započítanie treba preukázať túto dobu potvrdením vydaným príslušným vojenským orgánom. Toto potvrdenie však predložené nebolo.

1) Porov. aj ustanovenie § 107e zákona č. 101/1964 Zb. (úplné znenie zákona so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 5/1972 Zb.)